

Parlamentul României

Camera Deputaților

Expunerea de motive la inițiativa legislativă privind modificarea și completarea art. 95 din Legea educației naționale nr.1/ 2011

Cetățenii romani de etnie romă din Romania precum și romii din Europa se confruntă cu: prejudecăți, intoleranță, discriminare și excluziune socială în viața lor de zi cu zi. Romii sunt marginalizați și trăiesc, în principal, în condiții socio-economice foarte precare.

Accesul la educație pentru copiii cei mai săraci, de la vârste cât mai fragede, este esențial pentru ruperea cercului vicios al sărăciei și pentru incluziunea lor socială reală.

Astfel:

- doi din zece copii romi nu merg la școală, din lipsa resurselor financiare;
- rata de înscriere la grădiniță a copiilor romi este de 37%, în raport cu 77% în cazul populației majoritare;
- 75% dintre copiii romi nu termină 8 clase;
- riscul mortalității infantile în randul copiilor romi este de patru ori mai mare decât în randul copiilor majoritari.

La nivelul populației adulte:

- 23-25% din romi nu au absolvit nici o școală;
- 26% au terminat primele patru clase;
- 34% doar gimnaziul;
- 17% urmează o școală profesională, un liceu sau nivele superioare;
- 625 de scoli, în care învata elevi de etnie roma într-un procentaj majoritar, nu au acces la apa, canalizare și sala de sport;
- 240.000 – elevi de etnie romă cu idetitate asumată sunt cuprinși în sistemul educațional.

Romii reprezintă o importantă resursă umană, nu un grup vulnerabil: romii sunt o populație tânără, singura categorie de populație cu rata natalității în creștere, o valoare inestimabilă, luând în considerare tendința scăderii constante a populațiilor în statele membre UE.

1. În contextul șanselor, minoritatea romilor trebuie tratată ca resursă de dezvoltare.
2. În contextul resurselor, creșterea capitalului uman, ca strategie pe termen lung, este o prioritate majoră.

Romania ar trebui să ia măsuri specifice pentru a asigura egalitatea de tratament și accesul deplin al romilor la un învățământ de calitate, cu scopul de a se elimina decalajul dintre romi și ceilalți elevi prin reducerea discrepanțelor dintre copiii romi și cei care nu aparțin acestei minorități în ceea ce privește participarea școlară, nivelul de performanță școlară, condițiile socio-economice și reducerea numărului de cazuri de discriminare și segregare din școli. Acest obiectiv ar trebui implementat prin intermediul unui Program Național care să vizeze:

1. prevenirea discriminării și segregării școlare,
2. reducerea abandonului școlar, cu accent pe învățământul profesional,
3. sporirea accesului la educație și îngrijire de calitate a elevilor romi,
4. utilizarea metodelor inclusive și personalizate de predare/ învățare,
5. formarea profesorilor și a mediatorilor școlari romi,
6. extinderea accesului la educație ca a doua șansă.

În România, atât dificultățile din ultimii ani în a promova un model prin care să fie protejată și încurajată diversitatea etnică și culturală, eșecurile în a distinge și rezolva problemele fiecărei minorități în parte, cât și lipsa unei tradiții reale de protejare a diversității culturale a lăsat urme mult mai adânci decât am fi dispuși, în prezent, să recunoaștem.

Chiar dacă este minoritatea cea mai numeroasă după cea maghiară în România, minoritatea romă are încă o slabă reprezentare în instituțiile publice și o putere redusă de a introduce pe agenda publică probleme specifice.

Majoritatea reprezentanților acestei etnii se confruntă încă cu importante dificultăți, precum excluderea, marginalizarea socială și culturală, discriminarea. Astfel, probleme precum nivelul scăzut de educație, analfabetismul, lipsa de calificare, lipsa unui loc de muncă, precaritatea stării de sănătate, sărăcia au continuat să afecteze o mare parte a acestei populații.

Sistemul legislativ românesc stipulează dreptul la educație al minorităților naționale printr-o serie de reglementări generale, cuprinse atât în Constituție și în Legea Învățământului, cât și în alte reglementări special destinate prevenirii și combaterii discriminării. Constituția României stabilește principiile generale referitoare la drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale tuturor cetățenilor,

precum și reglementări referitoare la accesul la educație al persoanelor care aparțin minorităților etnice.

Dintre acestea reamintim:

- Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni: “Art. 4. (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie...”

- Dreptul la identitate: “Art. 6. (1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase. (2) Masurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.”

- Egalitatea în drepturi: “Art. 16. (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”

- Dreptul la învățătură: “Art. 32. (3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate... (4) Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii.”

În consens cu Constituția, Legea Învățământului declară că educația este o prioritate națională și stipulează dreptul la educație al tuturor cetățenilor, dreptul acestora de a se instrui în limba maternă, precum și respectarea dreptului la patrimoniul cultural și lingvistic al minorităților.

Dreptul la educație al tuturor copiilor și tinerilor, indiferent de origine socială sau etnică, de sex sau apartenență religioasă, garantat de Constituția României, este departe de a constitui o realitate în cazul populației de etnie roma.

Barierele actuale în promovarea identității acestei minorități în spațiul educațional trebuie îndepărtate. Documentele și rapoartele internaționale evidențiază faptul că: *acest lucru trebuie să se realizeze și prin stimularea promovării cadrelor didactice calificate de etnie romă în posturi ale administrației școlare (inspectori școlari și directori în unitățile de învățământ cu pondere ridicată a populației școlare de etnie romă).*

La nivelul sistemului educațional românesc, în cadrul celor 42 de inspectorate școlare, există un număr foarte redus de inspectori școlari pentru romii cu competențe lingvistice, datorită faptului că resursele umane existente nu îndeplinesc, cumulativ, criteriile prevăzute în metodologia de ocupare a posturilor, mai concret

condiționalitățile privind calitatea de membru în Corpul Național de Experți în Management Educațional, calitate care se obține numai de către cadre didactice calificate, titulare și care au gradul didactic II. Aceste prevederi îngrădesc angajarea experților romi și creează un precedent ca aceste posturi să fie ocupate de către cadre didactice care nu au nici un fel de competență specifică sau oferă posibilitatea inspectoratelor școlare să completeze normele altor categorii de inspectori.

Obținerea gradelor didactice implică o anumită perioadă de timp, iar titularizarea în sistemul educațional se face în limita posturilor titularizabile declarate vacante anual. Aceste aspecte reduc șansele de a avea specialiști romi în sistemul educațional.

Facem precizarea că, în ultimii ani, Ministerul Educației Naționale a oferit derogare de la aceste condiționalități *atât în cazul inspectorilor pentru romi, cât și în acela al inspectorilor pentru religie*. Considerăm că un inspector școlar care nu are competențe lingvistice nu poate efectua inspecții în specialitate. În consecință, evaluarea procesului de predare a limbii materne cum poate fi făcută?

Îmbunătățirea situației educaționale a romilor trebuie să fie o prioritate pentru orice entitate responsabilă de proces. Creșterea gradului de participare școlară a elevilor romi și îmbunătățirea calității educației presupune intervenții adaptate specificului cultural al acestora. Majoritatea studiilor și rapoartelor indică barierele culturale drept factor care influențează participarea școlară.

În consecință, date fiind aspectele prezentate, recomandăm ca asigurarea implementării și monitorizării politicilor educaționale pentru romi să fie făcută de **inspectori cu expertiză și competențe dovedite în domeniul educației romilor**.

În România, rata părăsirii timpurii a școlii a crescut foarte mult în ultima vreme, 18,1 %, cel mai mult în rândul copiilor proveniți din grupurile vulnerabile.

Un aport semnificativ în reducerea părăsirii timpurii a școlii în rândul copiilor romi/tinerilor romi, s-a demonstrat ca îl au inspectorii pentru limba romani, cazurile, însa sunt izolate, din pacate, întrucat în majoritatea inspectoratelor școlare județene se numește un singur inspector școlar responsabil pentru toate minoritățile care se regăsesc în județul respectiv.

Inspectorul școlar responsabil pentru toate minoritățile, de cele mai multe ori, nu se poate ocupa fizic de soluționarea problemelor specifice fiecărei minorități, mai ales ca nu este cadru didactic specializat în domeniile pe care le coordonează.

Aceasta anomalie, care se regăsește în LEN 1/ 2011, a condus, din nefericire, alături de alți factori, la înregistrarea a foarte multor cazuri de discriminare în școli, ba chiar de cazuri de abandon școlar din cauza apariției barierelor în comunicare, cauza a necunoașterii specificului etniei respective, a idiomului acesteia.

În acest sens, se impune modificarea și completarea art. 95 din Legea educației naționale nr.1/ 2011, după cum urmează:

(6) În structura inspectoratelor școlare din județele cu învățământ și în limba minorității romilor și inspectoratul școlar al Municipiului București sunt cuprinși și inspectori școlari pentru educația acestui tip de învățământ. Acești inspectori școlari sunt numiți cu consultarea grupului parlamentar al minorităților naționale.

~~DEPUTAT~~
DANIEL VASILE

~~DEPUTAT~~
PETRE-FLORIN MANOLE

Această lege a fost inițiată în principal de deputatii:

PRPE - Danile Vasile

PSD - Petre-Florin MANOLE

Propunere legislativă privind modificarea și completarea art. 95 din Legea educației naționale nr.1/ 2011

Număr de înregistrare Senat: -

Număr de înregistrare Camera Deputaților:

Adresa:

Prima cameră:

Tip inițiativă:

Inițiatori: **-Petre-Florin MANOLE și Danile Vasile**

Număr de articole:

Avizul Consiliului Legislativ:

Procedura de urgență:

Stadiu:

Caracterul legii:

forma inițiatorului

LEGE:

privind modificarea și completarea art. 95 din Legea educației naționale nr.1/ 2011.